

Maja Lunde

MODRÁ

MODRÁ

MAJA LUNDE

MODRÁ

Z nóřčiny preložila
JARMILA CIHOVÁ

sloart

Copyright © 2017 H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard) AS
Published by agreement with Oslo Literary Agency
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2020
Translation © Jarmila Cihová 2020
Cover & illustrations © Lenka Šturmankinová 2020

ISBN 978-80-556-3734-1

Preklad tejto knihy podporil z verejných zdrojov
formou štipendia Fond na podporu umenia.

u. fond
na podporu
umenia

Táto kniha bola preložená vďaka láskavej podpore
Nadácie NORLA (Norwegian Literature Abroad).

NORLA
NORWEGIAN LITERATURE ABROAD

This translation has been kindly supported
by NORLA (Norwegian Literature Abroad).

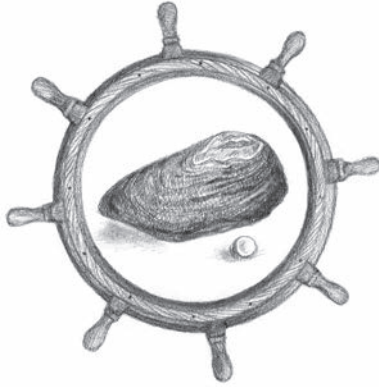
Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať
ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými,
ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok, prostredníctvom
súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne,
bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Jesperovi, Jensovi a Linusovi

Signe

Ringfjorden, Sogn a Fjordane, Nórsko 2017

VODU NIČ NEZASTAVILO, mohli ste ju sledovať z hôr až k fjordu; od snehu, ktorý padal z oblakov a pokryl štítý hôr, až po paru, čo stúpala z mora a znova sa menila na oblaky.

Ladovec sa každú zimu zväčšoval a hromadil sneh. Každú zimu rástol, ako bolo treba, a každé leto sa topil, vsakoval do pôdy a uvoľňovali sa z neho kvapky. Z kvapiek vznikli potôčiky, poháňané gravitáciou si našli cestu nadol, spájali sa, stávali sa z nich vodopády a rieky.

Naše dve dediny odnepamäti mali spoločnú horu a ladovec. Jedna strana hory bola kolmá, valili sa z nej Vodopády sestier, s burácaním sa rútili celých sedemstojedemdesiat metrov do tmavozeleného jazera Eide, ktoré dalo meno dedine Eidesdalen a prinášalo hojnosť tamojším zvieratám aj ľuďom.

Eidesdalen, Magnusova dedina.

Z Eidesdalenu nebolo vidieť na fjord, ľudia tam necítili na perách chuť soli, vietor ju až sem nikdy nedovial, hore ste necítili vôňu mora. Tu Magnus vyrastal. Obyvateľom však soľ nikdy nechýbala.

Druhá strana horského masívu sa zvažovala miernejšie, postupne, tu sa voda spojila do rieky Breio, rieky lososov, vodnárov a sladkovodných perlorodiek, predrala sa cez trhlinu v horskom teréne, sama tú trhlinu formovala, miliónmi kvapiek každú sekundu, vo vodopádoch, kaskádach,

v pokojných, rovných úsekoch. Keď svietilo slnko, menila sa na žiarivú stuhu.

Rieka Breio pokračovala až k Ringfjordenu a tam, v dedine ležiacej na úrovni mora, sa stretla so slanou vodou. Voda z ľadovca sa spojila s morom.

Ringfjorden, moja dedina.

A tak boli ešte chvíľu spolu, voda z ľadovca a voda z mora, kým slnko nevytiahlo kvapky k sebe, zdvihlo ich do vzduchu ako paru a potom ešte vyššie, až do oblakov, kde unikli sile príťažlivosti.

Teraz som sa vrátila, donútil ma k tomu modrý ľadovec Blåfonna, ktorý nám kedysi patril. Keď sa blížim k Ringfjordenu, vládne bezvetrie, a tak na poslednom úseku musím naštartovať, rachot motora prehlúši všetko ostatné. *Modrá*, moja jachta, kľže po vode a necháva za sebou iba jemne sčerenú hladinu.

Táto scenéria mi navždy zostane vrytá do pamäti. Tento kraj ťa stvoril, Signe, povedal kedysi Magnus, čím myslel, že sa na mne podpísal, na spôsobe, akým chodím, s pokrčenými kolenami, akoby som vždy šla do kopca alebo z kopca. Nie som stvorená na rovné cesty, pochádzam odtiaľto, ale napriek tomu ma prekvapí, keď to teraz znova vidím: výšky, strmé zrúzy, zvislé plochy v kontraste s vodorovnými.

Ľudia sem prichádzajú zďaleka, aby obdivovali prírodu, a pri pohľade na ňu híkajú: krásne, fantastické, *amazing*. Stoja na palube rozľahlej ako futbalové ihrisko, obrovské naftové motory zatiaľ chrlia splodiny, stoja tam a ukazujú, a pozerajú na jasnomodрую vodu, na medenkovo zelené úbočia s drobnými domčekmi prilepenými k svahu všade tam, kde je sklon menší ako štyridsaťpäť stupňov, a viac ako tisíc metrov nad nimi sa dvíhajú končiare, obnažené ostré hrebene mieria do neba, posypané bielym popraškom, turistom sa to páči, *wow, it's snow*, sneh leží na severných svahoch v zime či v lete.

Turisti však neuvidia Vodopády sestier ani Sønsteboov salaš, už dávno tam nie sú, a nemôžu vidieť ani rieku Breio, tá zmizla prvá, dávno pred príchodom lodí, dávno predtým ako sa objavili Američania a Japonci s mobilmi a fotoaparátmi s predĺženým objektívom. Na miestach,

kde predtým riekla rieka, teraz pod zemou ležia rúry, a rany, ktoré bagre spôsobili prírode, postupne zakryla vegetácia.

S rukou na kormidle udržiavam nízku rýchlosť a blížim sa k dedine, míňam elektrárň, veľkú murovanú budovu stojacu osamelo pri vode, ťažkopádnu a tmavú; pamätník mŕtvej rieky a vodopádov. Od elektrárne sa ťahajú drôty všetkými smermi, niektoré dokonca križujú fjord. Ešte aj toto im dovolili.

Motor prehlušuje všetko, no ja si pamätám zvuk, ktorý vydávali drôty elektrického vedenia, slabé bzučanie za vlhkého počasia, voda a elektrina, praskanie, vždy mi z toho naskakovala husia koža, najmä za tmy, keď bolo vidieť, ako to iskrí.

Všetky štyri miesta na zakotvenie pre lode návštevníkov sú prázdne, na turistov je ešte skoro, zaplnia sa iba v lete. Mám na výber, zvolím si miesto na samom konci, pripútam provu aj kormu, pre istotu vyhadzujem spring, západný vietor sa môže zdvihnúť rýchlo, stláčam ručný plyn a počujem, ako motor pri dobiehaní vzdychá. Zavriem dverka do salónika, zväzok kľúčov si vložím do náprsného vrečka na vetrovke, je na ňom korková loptička, vďaka ktorej sa nepotopí, no teraz mi vytvára na bruchu hrbol.

Autobusová zastávka je tam, kde bola vždy, pred obchodom, sadnem si a čakám, pretože autobus premáva iba raz za hodinu, takto to tu chodí, všetko sa deje iba zriedka a musí sa plánovať, len ja som na to po toľkých rokoch zabudla.

Konečne sa zjaví autobus. Spolu so mnou nastúpi skupina chlapcov a dievčat, študujú na strednej škole, ktorú postavili na začiatku osemdesiatych rokov – nová, pekná budova, jedna z mnohých vecí, ktoré si obec mohla dovoliť.

Rozprávajú sa o skúškach a o tréningu. Hladké čelá, hebké líca, sú neuveriteľne mladí, nepoznačení, život na nich nezanechal zatiaľ žiadne stopy.

Nevenujú mi ani pohľad, ale nečudujem sa. Pre nich som iba žena v rokoch, trocha strapatá a neupravená, v starej vetrovke, sivé pramene mi vytrčajú spod pletenej čiapky.

Oni majú nové, takmer rovnaké čiapky, s rovnakým logom uprostred čela. Rýchlo si strhnem tú svoju a položím si ju na kolená, je schlpená,

zhrčkavená. Začnem ošklbávať žmolky, jednu za druhou, o chvíľku ich mám plnú hrst'.

Nepomôže to, je ich veľa a teraz neviem, čo s nimi, sedím s chumáčmi v ruke a nakoniec ich pustím na dlážku. Lahučké ako pierko nadskakujú po dlážke stredom uličky, no mladí si ich nevšímajú, a prečo by aj, hrču sivých chuchvalcov.

Niekedy zabudnem, ako vyzerám, keď človek býva na lodi, postupne sa prestane o seba starať, no keď sa zavše pozriem do zrkadla, na pevnine, pri jasnom svetle, až ma mykne. Kto je tá žena, rozmýšľam, kto, dokelu, je tá stará, vychudnutá starena?

Je to zvláštne, abstraktné, alebo nie, surrealistické, to je správne slovo, surrealistické, že som jedna z nich, tých starých, veď som to stále ja, každou čiastočkou tela, skrz-naskrz ja, som stále tá istá, aká som bola vždy, či som mala pätnásť, tridsaťpäť alebo päťdesiat, rovnaká, nezmenená hmota, rovnaká ako v snoch, ako skala, ako tisícročný ľad. Vek sa ma netýka. Iba keď sa pohybujem, cítim roky, vtedy sa hlásia so všetkými neduhmi – boľavými kolenami, stuhnutosťou šijou, boľiacim bedrovým kĺbom.

No tí mladí nemyslia na to, že som stará, pretože ma vôbec nevidia, nikto nevidí staré ženy, už mnoho rokov nikto na mňa nepozrel, oni sa iba mlado, zvonivo smejú a rozprávajú si o práve odovzdanej písomke z dejepisu, o studenej vojne, berlínskom múre, no nie o obsahu, iba o tom, aké dostali známky, či je jedna mínus lepšie ako dve plus. A nikto nespomenie ľad, o ľade nepadne ani slovko, o ľadovci, aj keď práve o ňom by sa tu doma všetci mali rozprávať. Tu doma... ešte vždy to tu pokladám za svoj domov? Nechápem, po takmer štyridsiatich, nie, už to bude päťdesiat rokov, čo tu nežijem. Prišla som iba na chvíľu, aby som dala veci do poriadku po pohrebe, najprv maminom, potom otcovom, a päť dní povinne smútila. Dokopy desať dní, za všetky tie roky. Mám tu dvoch bratov, nevlastných, no takmer vôbec sa nerozprávame. Boli mamini miláčikovia.

Opriem si hlavu o okno, sledujem, čo sa zmenilo. Zástavba je hustejšia, vyrástla tu nová štvrť, biele modulové domčeky s tabuľkovými oknami učopené na úbočí, autobus prechádza popri plavárni, ktorá má

novú strechu a pri vchode veľkú modrú tabuľu – *Ringfjord Water Fun*. Po anglicky znie všetko lepšie.

Autobus sa škriabe do kopca, zopár chlapcov vystúpi pri najvyššie položených domoch, no väčšina zostane sedieť, stúpame a takmer súčasne s tým, ako prekročíme hranice susednej obce, sa cesta mení, zužuje, zrazu je samý výtlk. Až tu väčšina chlapcov a dievčat vystúpi, v Eidesdalene – mladšom, neúspešnom bratovi, kde zrejme ešte nepostavili strednú školu ani plaváreň.

Vystupujem spolu s poslednými mladými ľuďmi, pomaly sa prechádzam po centre. Je ešte menšie, než si pamätám, obchod s potravinami zanikol. Kým Ringfjorden sa rozrástol, Eide je iba zlomkom svojej pôvodnej veľkosti... no ja som dnes neprišla kvôli Eide, za Eidesdalen som už vyronila dosť slz, boj zaň sa skončil pred mnohými, premnohými rokmi, tentoraz som prišla kvôli ľadovcu, kvôli Blåfonne, a vyberiem sa po štrkovej ceste do hôr.

Dokonca aj noviny v hlavnom meste o tom píšu, čítala som tie články znova a znova, nemôžem uveriť tým slovám. Z ľadovca ťažia ľad, čistý biely ľad z Nórska, a propagujú ho ako najexkluzívnejšiu ingredienciu, ktorú si môžete dať do nápoja, prchavý miniladovec v objatí zlatistého alkoholu, ale nie pre nórske zákazníkov, nie, je určený pre tých, ktorí môžu mastne začínať. Ľad sa bude dopravovať do púštnych krajín, domovov šejkov, a tam sa bude predávať ako zlato, biele zlato, tým najbohatším z bohatých.

Ako kráčam k horám, začína snežiť, posledný krčovitý záchvev zimy, spôsob, akým nám apríl ukazuje dlhý nos. Na ceste sú mláčky zmrzutej vody, obrúbené ľadovými kryštálmi. Položím nohu na tenkú škrupinku, prelomím ju, počujem, ako praská, no už to nie je zábavné, nie ako kedysi.

Začínam dychčať, cesta je strmšia a dlhšia, než si pamätám.

No konečne som v cieľi, konečne vidím ľadovec, drahú, milovanú Blåfonnu.

Všetky ľadovce sa topia, viem, je však niečo celkom iné, keď to vidíte na vlastné oči. Zastanem, dychčím, ľadovec je tam stále, no nie na mieste kde predtým. Keď som bola malá, siahal až k zrázu, kde v hĺbke mizli

vodopády. Teraz leží vysoko vo svahu, medzi zrázom a modrým jazykom ľadovca je sto, možno dvesto metrov. Ľadovec sa posunul, akoby sa pokúšal uniknúť, dostať sa ďalej od ľudí.

Pokračujem hore vresoviskom, musím ho cítiť, kráčať po ňom, znova sa ho dotknúť.

Konečne ho mám pod nohami, každý krok sprevádza praskanie. Pokračujem ďalej, teraz vidím miesto, kde ľad ťažia, rany v sivobielom ľadovci, tvrdé ostré záseky do modrého jadra, odkiaľ ľad vyrezávajú. Na boku stoja štyri veľké biele vrecia, plné, pripravené na odvoz. Používajú motorové píly, čítala som, šetrné motorové píly, ktoré nie sú naolejované, aby olej kusy ľadu neznečistil.

Nič by ma už nemalo prekvapiť. Nič, čo robia ľudia. No toto ma hlboko ranilo, pretože Magnus určite sedel na zasadaní správnej rady a s úsmevom to schválil, možno aj zatlieskal.

Chcem sa dostať bližšie, musím liezť štvornožky, zárezy urobili na miestach, kde má ľadovec najprudší sklon. Stiahnem si rukavicu, položím ruku na ľad, ľadovec pod mojimi prstami žije, veľké, pokojné spiacce zviera, no to zviera je ranené a nevládze už ani revať, každú minútu, každú sekundu stráca sily, umiera.

Som pristará na plač, pristará na tieto slzy, ale napriek tomu mám mokré líca.

Náš ľad, Magnus, náš ľad.

Zabudol si na to, alebo si si vôbec neuvedomil, že keď sme sa stretli prvý raz, držali sme v rukách topiaci sa ľad z Bláfony?

Mala som sedem rokov, ty osem, spomínaš si? Oslavovala som narodeniny a dostala som do daru vodu, zmrznutú vodu.

Celý život je voda, celý život bol voda, všade, kam som sa zvrtila, padala z neba ako dážď alebo sneh, napĺňala malé horské plesá, ležala zmrznutá v ľadovci, prúdila po strmých úbočiach v tisícoch potôčikov, ktoré sa spojili do rieky Breio, tá sa pred dedinou rozliala do fjordu a z toho sa smerom na západ stalo postupne more. Celý môj svet tvorila voda. Vrch, hory, pastviny boli v tomto svete iba maličké ostrovčeky. Svoj svet som nazývala Zemou, no myslela som si, že by sa mal vlastne volať Voda.

To leto bolo také horúce, akoby sme žili v nejakej inej krajine, vládla nezvyčajná spara a anglickí turisti, ktorí bývali v našom hoteli, sa potili, sedeli vo veľkej záhrade pod ovocnými stromami a ovievali sa starými novinami, vraj si nikdy nepredstavovali, že tu na severe môže byť tak teplo.

Keď som sa prebudila, posteľ bola prázdna, mama a ocko už vstali. Zvyčajne som spala medzi nimi, v noci som sa im vkradla do spálne a uložila som sa doprostred manželskej postele. Pýtali sa ma, či som mala zlý sen, ale to nebol dôvod.

„Nechcem byť sama,“ povedala som. „Chcem byť s niekým.“

Mali to chápať, spali predsa s niekým každú, každučkú noc, no hoci som za nimi prišla toľkokrát, nechápali to a zakaždým večer, keď som si líhala, mi pripomínali, že musím spať vo vlastnej posteli, celú noc, nielen do polovice noci, a ja som im to slúbila, lebo som chápala, že to chcú počuť, no potom som sa aj tak prebudila, noc čo noc, posadila som sa a cítila som, aká je posteľ prázdna, aká je prázdna izba, a tak som sa vykradla, nie, nevykradla som sa, malé deti sa nevedia dobre zakrádať, a najmä ja som to nevedela, jednoducho som šla, nemyslela som na to, že robím hluk a že ich zobudím, kráčala som po chladnej drevenej dlážke do ich izby a vždy som vošla do postele od nôh, lebo tak som sa mohla vtlačiť medzi nich, nemusela som preliezať cez niektoré z tých veľkých tiel. Perinu som nepotrebovala, ich telá, každé z jednej strany, ma zohriali.

No práve v to ráno som ležala sama. Rodičia vstali už skôr, ale pretože som mala narodeniny, nemohla som vstať spolu s nimi. Vedela som, že musím ležať potichu, pamätala som si z predchádzajúceho roka, že v narodeninový deň treba ticho ležať a čakať, kým neprídu. Svrbelo ma telo, ešte vždy sa mi vynára pocit, ako sa mi svrbenie šíri po rukách a nohách, neznesiteľné čakanie, takmer sa to nedalo vydržať, dokonca mi napadlo, že by možno bolo lepšie vôbec nemať narodeniny.

„Už poďte, prosím,“ hlesla som opatrne.

Žiadna odpoveď.

„Haló?!“

Zrazu ma premkol strach, že neprídu, že si pomýlili deň.

„MAMA, OCKO?!“

Alebo že na moje narodeniny zabudli.

„MAMA, OCKO, KDE STE!!!“

Práve vtedy sa objavili, s tortou a piesňou, postavili sa každý z jednej strany postele a spievali, vysoký a hlboký hlas, unisono, a zrazu toho bolo na mňa priveľa, musela som si natiahnuť perinu cez hlavu a ostať v posteli ešte dlhšie, aj keď som v nej už vlastne nechcela byť.

Keď dospievali, dostala som darčeky, ligotavú loptu a od mamy bábiku, ktorá sa strašne naširoko usmievala.

„Je strašidelná,“ povedala som.

„Čoby bola,“ povedal ocko.

„Ale je,“ tvrdila som.

„Keď som ju videla v obchode, zdala sa mi pekná, a bola najväčšia, akú mali,“ ozvala sa mama.

„No nemusela by mať taký úsmev.“

„Mala by si poďakovať,“ povedal ocko. „Mala by si sa mamičke poďakovať.“

„Ďakujem,“ povedala som. „Za bábiku. Aj keď je strašidelná.“

Vždy som hovorila, čo som si myslela, a možno ich to hnevalo, no nikdy nie natolko, aby to zmenilo moje správanie, a možno to ani nebolo také jednoduché, nedalo sa zmeniť.

Pamätám sa na bábiku a na ostatné darčeky, určite som v ten deň dostala toto: dve knižky o kvetinách od ocka, herbár, aj ten od neho, a svietiaci glóbus od obidvoch. Za všetko som poďakovala. Tak veľa darčkov! Vedela som, že nikto z mojich kamarátov nedostal tak veľa, ale zároveň nikto nemal mamu, ktorá vlastnila celý hotel s takmer stovkou izieb – bolo ich osemdesiatštyri, no vždy sme hovorili takmer sto, navyše sme mali súkromné krídlo, nazývali sme ho iba krídlo, s tromi obývačkami a so štyrmi spálňami, s kuchyňou a izbou pre chýžnú.

Mama to všetko zdedila po starom otcovi, ktorý umrel, skôr ako som prišla na svet, jeho fotografie viseli všade, portréty starého Haugera, všetci ho tak volali, dokonca aj ja. Mama zdedila po ňom aj meno Hauger, nezaujímavé meno, nikdy som nechápala, čo na ňom vidí, no aj tak si ho nechala, nikdy neprijala ockovo priezvisko, ockovo meno z Osla. Mena ako Hauger sa človek jednoducho nemôže vzdať, povedala mama, to by museli zmeniť aj meno nášho hotela, hotel Hauger, a to nemôžu urobiť,

pretože v tých múroch je história, siahala až do roku vyrezaného do drevene j tabuľky nad vchodom: 1882. Vtedy ho postavili

Dostala som veľký rez torty ráno a ďalšie kúsky neskôr cez deň, zjedla som z nej toľko, až sa mi tlačila zo žalúdka, aj na ten pocit sa pamätám – mala som sedem rokov a zákusky ma tlačili zospodku na hrudník, no aj tak som jedla ďalej. Prišla na návštevu naša rodina, sedeli pri stole v záhrade, všetci mamini príbuzní, stará mama, tety, dvaja priženení ujovia, sesternica Birgit a traja bratanci.

Hostia sa hlučne bavili, no ja som bola najhlučnejšia, nesedela som pokojne, ani vtedy, ani neskôr, a mala som prenikavý hlas, ocko hovoril, že ho počuť až na Galdhopiggene, vždy, keď to hovoril, sa usmial, až na Galdhopiggene, na najvyššom štíte Nórska, tešil sa, že mám taký zvučný hlas, pýšil sa tým, no mama si myslela niečo iné, hovorila, že môj hlas trhá ušné bubienky.

Rozprávala som tak nahlas, že som nepočula nákladné auto. Až keď ma mama vyzvala, aby som šla na dvor, pochopila som, že sa niečo deje, chytila ma za ruku a viedla za roh hotela, zároveň kývla na hostí a volala ich, aby šli aj oni. Rozosmiala sa a na jej smiechu bolo niečo nezvyčajné, smiala sa tak, ako som sa zvyčajne smiala ja, nespútane a dosť nahlas, a aj ja som sa smiala, akosi som cítila, že sa to odo mňa čaká.

Obrátila som sa a hľadala ocka, zbadala som ho celkom vzadu v húfe hostí, osamoteného, chcela som za ruku držať radšej jeho, no mama ma silno ťahala.

Zabočili sme za roh a ja som sa zľakla, nechápala som, čo vidím, celý dvor bol biely, žiaril, trblietal sa, až som musela prižmúriť oči.

„Ľad,“ povedala mama. „Sneh, zima, pozri, Signe, je zima!“

„Sneh?“ spýtala som sa.

Stála vedľa mňa a ja som cítila, že na tomto snehu, ktorý bol vlastne ľadom, jej veľmi záleží, no nechápala som prečo, a teraz prišiel už aj ocko, zastal si vedľa nej, no neusmieval sa.

„Čo je to?“ spýtal sa jej.

„Spomínaš si,“ obrátila sa ku mne mama, „že si tak veľmi túžila mať narodeniny v zime?“

„Nie,“ povedala som.

„A plakala si, keď na Birgitine narodeniny snežilo?“ pokračovala mama. „A chcela si snehuliaka, nespomínaš si?“

„Dala si ho priviezť až z hôr?“ spýtal sa ocko mamy, v hlase mu znelo napätie.

„Doviezol mi ho Sønstebø, aj tak ho musel dopraviť do továrne na spracovanie rýb,“ odpovedala.

Zvrtla som sa a zbadala som Sønstebøa, sedliaka z Eidesdalenu, stál vedľa nákladniaka, pozeral na mňa a usmieval sa, pochopila som, že na niečo čaká, odo mňa, a za ním stál jeho syn Magnus.

To ty si tam stál, Magnus. Vedela som, kto si, pretože tvoj otec občas doviezol ľad do hotela a niekedy ťa vzal so sebou, no aj tak si spomínam na ten okamih ako na naše prvé stretnutie. Stál si tam bosý, nohy hnedé od slnka a špiny, a na niečo si čakal, rovnako ako ostatní, čakal si na mňa. Pripomínal si mi veвериčku, okrúhle hnedé oči všetko sledovali. Mal si len osem rokov, no zrejme si si všimol, že sa niečo deje, niečo nevyslovené, že niekto ťa potrebuje alebo ťa bude potrebovať. Taký si bol, taký bol.

„Takže Sønstebø musel urobiť o jednu cestu navyše?“ spýtal sa otec potichu. „Celú cestu z hôr?“

Dúfala som, že objíme mamu okolo pliec, ako to zavše robieval, že ju objíme a pritúli si ju, no ani sa nepohol.

„A čo za to Sønstebø dostane?“

„Pozdávalo sa mu to. Páčilo sa mu, že to chcem urobiť, bol nadšený.“

„Všetci sú nadšení tvojimi nápadi.“

Vtedy sa mama obrátila ku mne. „Môžeš si postaviť snehuliaka, Signe. Chceš? Všetci môžeme stavať snehuliaka, spolu!“

Nechcela som stavať snehuliaka, no aj tak som súhlasila.

V topánkach sa mi šmýkalo, takmer som spadla, nevedela som na ľade, o ktorom hovorila ako o snehu, udržať rovnováhu, no ona ma zachytila a postavila na nohy.

Vlhkosť a chlad prenikali cez podrážky, tvrdé zrnká ľadu sa mi sypali na nohy a roztápali sa na tenkých podkolenkách.

Zohla som sa, nabrala som do rúk sneh a pokúšala sa sformovať guľu, no bol sypký ako kryštálový cukor, jednoducho nedržal pokope.

Zdvihla som hlavu, všetci pozerali na mňa, všetci hostia upierali zrak na mňa. Magnus stál nehybne, iba oči sa mu pohybovali, pohľadom prechádzal zo snehu na mňa a znova na sneh, on nikdy nedostal na narodeniny sneh, iba dcéry hotelierov dostávali také dary, a ja by som bola najradšej, keby to nevidel.

No mama sa usmievala, usmievala sa rovnako naširoko ako bábika, tá najväčšia, akú mali v obchode, a ja som znova skúšala urobiť guľu, musí sa mi to podariť, musím postaviť obrovského snehuliaka, pretože som sa nepamätala, že by som si želala mať narodeniny v zime, nepamätala som sa, že by som sa o tom niekedy s mamou rozprávala alebo že by som plakala na Birgitine narodeniny. Ale bolo to tak a teraz sa ocko na mamu hnevá a mama mi dáva dary, o ktorých som netušila, že po nich túžim, možno som naozaj spomenula, že chcem bábiku, a zabudla som na to. Je to moja vina, toto všetko, to, že tu stojím a strašne ma oziabajú nohy, že mi z rúk steká ľadová voda a že všetci sa na mňa tak čudne dívajú, že na suchom dvore bude o chvíľu špinavá, odporná kaša, že ocko pozerá na mamu pohľadom, ktorému nerozumiem, a že si strčil ruky do vreciek na nohavičiach, a teraz vyzeral, akoby mal úzke plecia, a že tu bol Magnus. Celým svojím sedemročným srdcom som si želala, aby ma takto nevidel.

A preto som klamala, prvý raz v živote som klamala, niektoré deti vedia klamať, robia to bez rozmýšľania, ľahko povedia, že si nevzali zo škátule koláč alebo stratili učebnicu niekde cestou zo školy domov, no ja som taká nebola a nepatrila som ani k deťom, ktoré si rady niečo predstavujú, nemala som v povahe fantazírovať, preto som nemala rada klamstvá. Ešte nikdy v živote som nebola v situácii, že by som potrebovala klamať, navyše mi nikdy nezišlo na um, že sa to vôbec dá, že lož môže niečo vyriešiť, jednoduchšie bolo povedať, čo si myslím.

Ale teraz som to urobila, lož sa tlačila von, pretože to bola moja vina, všetko toto, myslela som si, stála som tam v mokrých podkolenkách a zachádzalo mi za nechty, torta ma tlačila v žalúdku a chcela sa dostať do hrdla, do úst, a musela som zastaviť ockov pohľad, preto som klamala, chcela som dosiahnuť, aby si vytiahol ruky z vreciek a vystrel ich k mame.

Premyslela som si, čo poviem, bleskovo som si usporiadala klamstvo v hlave, prv ako som ho vyslovila, tichým hlasom, ktorý, dúfala som, bude znieť úprimne.

„Áno, spomínam si, mamička. Želala som si, aby som mala narodeniny v zime. Spomínam si.“

A aby som dodala klamstvu dôveryhodnosť, nabrala som do dlaní ten odporný sypký sneh a natiahla som ruky k mame, k ockovi.

„Ďakujem. Ďakujem z celého srdca za ľad.“

Teraz už všetko musí byť v poriadku, myslela som si. No nič sa nestalo, niektorý z hostí slabo zakašľal, moja sesternica potiahla tetu za sukňu, pozrela na ňu, ale všetci dospelí hľadeli iba na mňa a čakali, akoby malo ešte niečo prísť.

A vtedy prišiel Magnus, rýchlymi krokmi prešiel od nákladného auta ku mne.

„Pomôžem ti,“ povedal.

Sklonil sa, chlapčenskú šiju mal vystrihanú a opálenú, vzal do rúk ľad a urobil guľu, oveľa krajšiu, ako bola moja.

Tie bosé nohy na ľade! Muselo mu byť strašne zima, no očividne na to nedbal, teraz sme spolu robili snehuliaka z roztápajúceho sa špinavého snehu a ja už som si nevšímala ľudí naokolo, všetkých, čo tam ešte vždy stáli a pozerali na nás.

„Potrebujeme nos,“ povedal.

„Chceš povedať mrkvu,“ povedala som.

„Áno, nos.“

„Ale v skutočnosti mrkvu,“ zopakovala som.

A on sa zasmial.

DAVID

Timbaut, Bordeaux, Francúzsko 2041

NAD CESTOU PRED nami sa od horúčavy chvel vzduch. Na kopci sa vlnil, vyzeral ako voda, no keď sme sa priblížili, voda zmizla. Zatiaľ sme žiadny tábor nevideli.

Obloha nad nami sa modrala. Bez jediného obláčika. Modrá, stále modrá. Začínal som tú farbu nenávidieť.

Lou mi spala na ramene, zľahka sa pohojďavala, keď nákladiak prechádzal po hrboľatom asfalte. O cesty sa tu dlho nikto nestaral. Domy, okolo ktorých sme prechádzali, boli opustené. Polia vysušené, spálené slnkom.

Obrátil som tvár k Lou, privoňal som k jej hlávke. Z jemných detských vlások bolo cítiť dym. Aj šaty nám nasiakli pachom zhoreniska, hoci od nášho úteku z Argelès už uplynulo veľa dní. Odvtedy sme len polovičnou rodinou.

Dvadsaťdva dní, nie, dvadsaťštyri, prešlo už dvadsaťštyri dní. Stratil som prehľad. Možno som ho chcel stratiť. Dvadsaťštyri dní, čo sme ušli z Argelès. Ja a Lou, niesol som ju na rukách. Plakala. Utekal som, až kým som už nepočul blčanie plameňov. Až kým dym nevyzeral iba ako vzdialený opar. Až potom sme zastali, obrátili sa k mestu a...

Prestaň, David, prestaň. Čoskoro sa s nimi stretneme. Sú tu. Anna a August budú v tábore. Pretože sem sa Anna chcela dostať. Už dlho